Број 139 Нови Сад, у среду 23. јуна 1920. ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВОМ. Година LI.

„Застава“ излази сваки дан, осим понедељника и празника. Претплата је 240 круна на годину, 120 на пола, а 60 круна на четврт године. Претплатити се може бар на четврт године.

Поједини број 1 Круна.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска ул. бр. 10. а претплата на администрацију „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска улица бр. 16. Рукописи се не враћају.

Издавалац друштво „Рад“.

Рад у Парламенту.

— Ко може бити посланик и ко губи свој положај. —

Београд, 19. јуна 1920.

Члан 10. о недавању гласа официрима примљен је великом већином гласова.

Члан 11. говори о том, ко нема права да бира (осуђени на робију, преступници, злочинци, злоупотреба власти). Овај члан враћа се одбору јер има више предложених измена.

Члан 12., 13. и 14. говори о том, ко може бити посланик, ако је навршио 25 година и о тзв. квалификованим посланицима, који су свршили факултет или коју вишу стручну школу. Против квалификованих говорио је Ј. Продановић, Д. Попадић и Д. Машић. Примљени су чланови по предлогу.

Члан 15. говори о том, ко губи свој положај а ко не, кад буде изабран за посланика. Фран *Фоглар* (демократа) предлаже, да никоји чиновници и интелигенти не губе свој положај као посланици. Д. *Машић* (либерал) предлаже, да губе свој положај инжињери и лекари у државној служби и бан и председници покрајинских влада, кад буду изабрани за посланике. С. *Ђорђевић* предлаже, да ни учитељи као посланици не губе свој положај. Ник. *Милетић* предлаже, да сви државни чиновници као посланици губе свој положај, а да не губе само министри, чланови Државног Савета и Главне Контроле и пензионери.

Претрес овога члана продужиће се у другој седници, која ће бити 1. јула у 4 сата по подне, због тога, што више министара и посланика одлазе од недеље у Загреб и Љубљану, на соколски слет у Праг и о Видову на Косово.

Рад.

Регентов долазак у Загреб.

— Краљева гарда стигла у Загреб. — Одушевљен дочек. — Загреб у свечаном руху. —

Загреб, 21. јуна.

Јуче после подне у 5 часова приспела је у Загреб краљева телесна гарда: 1 коњички и 1 пешачки одред. Загребачко становништво изашло је многобројно на железничку станицу да дочека и поздрави краљеву гарду. На челу с војном музиком, узорном дисциплином, поноситим држањем, прошла је кроз Зрињевац и Илицу. Свет је непрестано *одушевљено клицао Краљу Петру I. и Престолонаследнику Регенту Александру*. Војна музика је засвирала химну: „Лепа наша домовина“. Загреб је обучен у свечано рухо, мноштвом зеленила, цвећа и застава хоће да дочека високог госта.

Нешто о нашем правосуђу.

Нови Сад, 20. јуна.

Распростире се стара немила вест, да ће Министарство Правде Одсек за Б. Б. Б. код овдашњег апелационог суда и судбеног стола да наименује неколико судија Мађара. Ма да је судски кадар за сада слабо попуњен, *ова два суда неуморно раде*, нарочито апелациони суд тако, да је за ово кратко време од када функционише мериторно посвршавао силне парнице, а што је главно, стоји на оној висини, на којој овака установа ваља да стоји. Чланови су му делом пређашње судије, а делом од способних адвоката именовани. Рад им је пак тако *темељан*, да су правнички кругови са њиме потпуно задовољни.

Истина, док се код нижих судова буду наново покренуле и довршиле оне парнице, које услед ратних прилика мирују, да ће бити потребно више судија, него сада што их код овог суда имамо, али међувремено ће бити установљена адвокатско-судачка испитна комисија, услед чега ћемо по положеном испиту добити нов, оспособљен подмладак за судство тако, да ће ови моћи заузети положаје код нижих судова, а премештајем добрих судија из судбених столова и среских судова попунити празнину код апелационог суда. *Није дакле потребно журити са именовањем мађарских елемената*, који су сви од првог па до последњег према нама и нашој држави анимозно, да не кажем неодољивом мржњом расположени и који ни код адвоката неће моћи као непристрасне судије стећи поверење. Ово нису празне речи, ове се оснивају на *горком искуству* дугогодишње праксе, а нарочито судске праксе за време рата.

Још нешто. Код наших судова у Војводини треба да раде само оне судије, *који темељно познају законе по којима се у Војводини суди*. Мора се избегавати именовање хрватских, босанских и далматинских судија, који и поред највеће спреме и воље нису у стању да одговоре дужностима које су примили на себе. Ово је врло лепо окарактерисао један врло способан судија који је из Хрватске именован у Нови Сад: „Ми знамо језика, али закона не знамо.“

Не можемо пропустити прилику, а да не упозоримо позване на неке грешке, које су починили. За сада ћемо навести само један случај. За шефа државног одветништва у Новом Саду именован је један млади доктор права, бивши адвокатски приправник, без адвокатске или судачке квалификације, дочим оваку позицију *мора* заузети један *потпуно квалификован, искусан правник*, који ће тај, пун одговорности посао вршити како у интересу државе, правосуђа, тако и у интересу грађанства. У затвору новосадског судбеног стола има данас до *170 хапшеника*, од којих велики део не би требао недељама и месецима због којештарија да државни хлеб једе. Мало добре воље, и овоме злу може се лако доскочити. Начин није тешко погодити и није тежак.

Ово смо изнели sine ira et studio у општем интересу. Другом приликом више.

ѿ.

НОВИ САД, 22. јуна 1920.

— **Регентов поздрав Босни.** Сарајевска „Српска Ријеч“ доноси на челу 118. свог броја ово:

„Како је раније јављено Краљевско Височанство Насљедник Престола отпутовао је у уторак изјутра. Гг. председник Владе др. Милан Сршкић, шеф Одјелења за здравље и бивши министар др. Урош Круљ испратили су Краљевско Височанство преко понтонског моста на Дрини на српску страну.

Цијелог пута није Насљедник Престола затајавао Своју *радост и ванредно задовољство*, које Га је обузело за и након величанственог и спонтаног дочека. Краљевско Височанство осјетило је, *колико Га воли Народ Босне и Херцеговине*, не само по дужности него у првом реду *по срцу*. Краљевском Височанству тако се дубоко урезала Босна и Херцеговина, да се тешким срцем растао од њих макар и на кратко вријеме, до званичне посјете крајем јула. А како неограничено Насљедник Престола воли Босну и Херцеговину и народ, како су спонтане манифестације уз сузе радоснице освојиле Његово Краљевско Височанство, види се најбоље из сцене, која је најкомпетентнији и најснажнији тумач осјећаја и расположења Краљевског Височанства према народу Босне и Херцеговине. При растанку с председником владе г. дром Сршкићем изјавило је Краљевско Височанство ово:

„Цијелу Моју драгу Босну и Херцеговину поздрављам овим начином преко Вас“, а потом се пољубио с госп. дром Сршкићем.

Народ Босне и Херцеговине поносан је усљед тога и жели, да Његово Краљевско Височанство што прије поново дође у његову средину и да што дуже проборави“.

Сви се морамо радовати, што је Њ. Кр. Височанство посетило мукотрпне наше земље Босну и Херцеговину, а још више, што је напаћени наш народ у тим земљама тако радосно и одушевљено дочекао свог Ослободиоца, ма да овај није дошао у званичној посети.

Говор у Парламенту

нар. посланика проф. М. Недељковића држан на 103. седници привр. народног представништва приликом дебате о изборном реду за Конституанту.

Дозволите ми, господо, да се осврнем мало на говор г. дра Барца и да изнесем неке своје примедбе и опажања на његов захтев, да се у Хрватској и у Славонији одступи од начела које нам је постављено од конференције мира: да се припадницима несловенских народности даје право опције, т. ј. да се у року од 2 године дана могу иселити у своју националну државу, као и од другог начела, кога је истакао законодавни одбор, наиме, да се тима, који имају право опције, не може дати изборно право за

Конституанту, те према томе ни удела у изградњи Устава за нашу нову државу. Г. др. Барац тражи, да се овај законски чланак за Хрватску знатно ублажи. Ја верујем, да је г. Барцу жао ако удар ова два начела погоди у Хрватској и Славонији и оне елементе, који су се аклиматизирали, те које је нежна доброћудна душа словенска, која је и у Хрвата, предобила за се, привукла себи, те се осећају сада и они као и наша браћа Хрвати.

Али морам уједно да упозорим и на то, да је таквих похрваћених правих родољуба уколико се мисли на несловенске елементе, а особито на Немце у Хрватској и Славонији веома мало. Господин Др. Барац спомиње као пример покојнога бискупа Штросмајера. Сваки родољуб до душе мора скинути шешир, кад се спомене име великога родољуба, Хрвата и Словена Штросмајера, али је тих Штросмајера на жалост врло мало а много више, несразмерно више је било Рауха, Сакса и Франка у Хрватској, него ли таквих родољуба страна порекла превучених амалгамом словенства. Па погледајте ето и данас, шта је са тим похрваћеним „родољубима“, са Франком и Сахсом, који се издају за родољубе хрватске па да се уверите, како је тај амалгам остао површан, а како су они у унутрашњости својој, у бићу свом сасвим нешто друго, непријатељи народа и државе, јер у овим тешким приликама ено једног код Мађара у Пешти, а Франка ено у Риму, а обоје раде свим силама против државе и уједињења, вољни чак да поново доведу ма и Хабсбурговце...

Нема сумње, да баш због тога, што би врло мало било честитих људи страна порекла, који су се заправо похрватили и пословенили, те пало под удар овог изборног закона, не смемо учинити једну неправду, да под њиховим скутом и окриљем пропустимо, ако бисмо примили измену, коју др. Барац предлаже, многи *олош*, који је послан овамо баш за то, да нас под образином накаламљеног родољубља разбија, да спречава слогу и рад, заједнички рад Срба и Хрвата, да нас раструје мржњом, да нам нашкоди ма којим начином, те да тако послужи тајним интенцијама оних, који су их нама послали. Због тога не можемо дозволити, да се подвуку под скут честитих људи, те да с њима заједно добију право гласа, као што то пледира г. Барац. Г. Еветовић иде још даље, он тражи за све становнике, свију новостечених крајева право гласа, поводећи се за хришћанском љубављу и обзирима погрешно схваћене и примењене правде и благости. Али куд би нас то одвело, кад би се у данашње дане повели у политици директивом хришћанске љубави, милосрђа и праведљивости и самоодрицања!

Помислите, господо, кога удара овај закон? Удара у првом реду Немце, за које знамо, ко их је слао овамо и у коју сврху. Они су били пионири „Продирања на Исток“ ког су Немци засновали у својој себичној бахатости. Од Срба и Хрвата одузимане су на југу бивше монархије најлепше земље, те даване тим колонистама, даване им све друге погодности, да нас разбију, потисну, прошарају, економно ослабе, а они да послуже као етапе, као упоришта за продирање тих „носилаца културе“ на Исток. Ти исти Немци били су увек само слепа оруђа у рукама наших душмана, били су увек вољни, да сваку услугу учине свакој влади и чинили их. А какве су владе биле према Србима и Хрватима, па и Словенцима, то не треба да вам говорим, јер и сами знате. Све су ишле једном циљу а тај је, да наш народ убогаље, уназаде, онеспособе за отпор, па чак и за живот и душевни и телесни.

Па питам ја вас, господо, да ли ти Немци заслужују, да одступимо њима за љубав, од свог права, које нам даје Европа Сенжерменским уговором, да им ускратимо пуно држављанско право наше краљевине, док год траје њихово право опције? Зар не би било несмислено дати елементу, непријатељски према нама расположеном, да нам он диже кров над главом, а сам он неће да под тим кровом остане? Каже г. предговорник, да су ти елементи били увек мирољубиви и лојални грађани као држављани Хрватске. А ја то поричем! Они нису били лојални, јер није лојалност у том само, слушати вољу и интенције сваке владе, вршити све што нареди и ићи покорно на изборе, него је права лојалност у том, да грађанин живи по закону божјем и људском у миру и љубави са свима другим суграђанима, да се међусобно штују и помажу. Јесу ли били Немци и Мађари такви? И ви, браћо Хрвати, сећате се без сумње оног времена, кад сте се борили против Мађара за своје грбове. Онда су Срби стали на вашу страну и заједнички смо бранили домовину против насиља мађарског. Па сећате ли се, ко је онда као нарогушен јеж ђипио против Хрвата, а у корист Мађара у вашој рођеној земљи? Нису ли били то они исти Немци, за које се ви сад заузимате?

Нису ли и иначе ти Немци и њихова токорсе пословењена интелигенција употребили сваку прилику да помогну и бечку и пештанску владу ма у каквом подузећу и против Срба?

У последње време у овом великом рату јесмо ли ми Срби имали горих непријатеља од тих урођених Немаца у Хрватској? Осврните се по Срему, баците поглед на блиски Земун, где ћете још и данас видети породице у црнини за стрељаним хранитељима, на које су Немци после узмака српске војске упрли из мржње своје прсте, те су Срби ни криви ни дужни главама плаћали? Ако вам није доста Земун, пођите мало даље, до Бешке, па ћете чути, да је ту на подле денунцијације тих „лојалних и мирољубивих суграђана“ седморо невиних жртава стрељано, а доцније проглашено за невине! Сетите се недавних догађаја у Кули. Па вас још једном онда питам, заслужују ли ти људи, да имамо према њима неке засебне обзире, па да тиме дадемо повода, да и други Несловени траже те исте обзире и то с истим правом. Нема сумње, ако би ту погодност, да имају изборно право, дали Немцима у Хрватској и Славонији, јер су се токорсе пословенили, да би им се одмах придружили и Немци из Босне и Херцеговине, па онда и они из Војводине и онда где би био крај томе?

Немојмо најзад да заборавимо, да ти исти Немци, за које се сад неки заузимају, да ти исти Немци припадају грани народа, који је таква зверства починио не само Србији и нашем народу, него и према европској цивилизацији и уназадио за много година европску културу својим империјалистичким прохтевима, а ови су изазвали светски рат, ког су Немци управо на варварски начин водили!

Немојмо да заборавимо још нешто. Ако би ми из неке неоправдане да кажем благости и правдољубивости хтели да заборавимо, шта смо све претрпели од Немаца и то не само ми, него читава културна Европа, онда не треба заборавити, да то може изазвати код нашег народа, да се пољуља вера у јавни морал и правду. Јер кад народ види, да њих, те побеђене и савладане дивљаке и силеције ни сад не разликује у правима од нас победитеља, који смо толико од њих препатили, онда ће да се пита у чуду и негодовању: „Где је онда правда и казан?“ Зар онај, који нам је радио и ради о глави, да с нама заједно диже кров на новој нашој кући, а не мисли у њој остати? — Промислите и сами како ће то да утиче на душу народа! промислите и реците, да ли треба, да ли смемо то да урадимо?

Ја завршујем и молим, да се овај чланак 9. законског предлога прими по одборској редакцији, а да се не прими предлог и исправак г. дра Барца.

Политичке вести.

Рад у Парламенту.

104. редовни састанак Привременог Народног Представништва отвара председник Др. *Рибар* 19. о. м. у 17. часова. После свршених формалности посланик Чеда *Гагић* ставља питање на председника Представништва о упражњењу посланичких мандата. Др. Рибар одговара, да ће ствар упутити Верификационом Одбору. Посланик *Ђорђевић* пита Министра Трговине, да ли је он дозволио извоз животних намирница загребачкој градској апровизацији. Др. *Нинчић*, Министар Трговине, одговара, да је дозволио да апровизација ону робу коју је скупо платила може продати у иностранство, а за грађане да купи намирнице по сада јефтинијим ценама. После тога прелази се на дневни ред. Министар Конституанте г. Стојан *Протић* одговара на приговарања о женском праву гласа изјављујући, да треба најпре створити друштвене услове, који би оспособили жену да може право гласа вршити како треба. Није то реакција, ако не дамо женама сада право гласа, пошто и у републици Француске и Сједињених Држава жене немају право гласа. Гледе изборног права оних, који имају право опције, изјављује, да је уговор са Немачком Аустријом међународног карактера, чије одлуке ми сами променути не можемо.

Црна Гора чиста од Италијанаца.

Како су италијанске трупе евакуисале Бар и Улцињ и цело црногорско приморје, Краљевска Влада је одма посела потребном војном снагом ове црногорске територије. Тако нема у Црној Гори никакве стране снаге.

Красин у Лондону.

Врховни Економски Савез у Лондону примио је Красина и предао му је том приликом питање о гаранцији за плаћање Совјетске Русије и о трговачким статутима бољшевичке Русије.

После јучерашње седнице Савета Лиге Народа Красин је у име Русије дао енглеској влади обећања, да ће бољшевичке трупе бити повучене из Перзије.

Нова италијанска влада.

— *Болити саставио владу.* —

После дугог натезања пошло је Болитију за руком, да састави нову владу, задобивши реформне социјалисте и клерикалну пучку странку. Ново министарство састављено је овако: Председништво и унутрашњи послови: Болити, иностранни послови гроф Сфорца, насеобине Роси, правосуђе Фера, финансија Тедеско, државна ризница Меда, војни ген. Бономи, морнарице адмирал Секи, настава Бенедети-Кроче, јавне радње Пеано, ослобођени крајеви Рајнери, пошта Васало, рад Лабриола.

Што се ово шарено друштво нашло у једном колу, утецао је много иностранни положај, нарочито италијанска несрећа у Арбанији.

Вести.

— **Њ. Кр. Вис. Регент у Загребу.** Загребачки „Обзор“ јавља ово: Маршал двора г. пуковник *Дамјановић*, који је последњих

дана боравио у Загребу у сврху припрема за регентов долазак у Загреб, уредио је са хрватском владом потпун програм дочека и боравка регента у Загребу. Г. пуковник Дамјановић је данас у истом послу отпутовао у Љубљану. Регент ће доћи у Загреб у уторак 22. о. м. на вечер, а остати ће у Загребу до суботе 27, о. м., кад ће одпутовати у Љубљану.

— **И градски чиновници приступили организацији.** У среду, 16. о. м. приступили су листом сви градски чиновници организацији чиновника у Војводини. Овим свесним кораком знатно су допринели ојачању организације.

— **Нова униформа градских редара.** Како дознајемо, сви градски редари у Новом Саду добили су нове униформе: загасито плави капути са црвеном огрлицом и шајкача. Међутим примећујемо, да неки редари још увек носе „обљубљене“ мађарске капе. Ваљда се боје, да ће их шајкача „компромитовати“ пред њиховим сународницима?

— **Савез Хотелијера, Кафанара и Гостионичара у Н. Саду** у напредној скупштинској седници, одржаној 10. јуна т. г., изабрао је нову управу. Избор је текао једногласно, а изабрани су: за председника Душан *Атанацковић*, за потпредседника Антон *Фелди*, за тајника Сима *Тајковић*, за благајника Божа *Никетић*; у управни одбор: Виљем Ковач, Тоша Поповић, Јован Могин, Ђока Гачулић, Душан Лучић, Лаза Велицки, Фрања Фехер, Стеван Киш, Мих. Дитрих, Рада Сланкаменац, Мих. Јуриновић, Антон Кремер; у надзорни одбор: Мих. Нелих, Лавр. Баумгартнер, Илија Петковић; за заменике: Мартин Малдакер, Стеван Фећи.

— **Нов жупанијски главни одветник.** Мађари чиновници код бачке жупаније, као што је познато, ускратили су заклетву нашој држави; они су то учинили у таштом уверењу, да „Раци“ неће имати људи, који би њих заменили те да ће тако запети читав апарат жупанијског званичења. Али енергичним заузимањем вел. жупана бачког г. дра Владислава Манојловића и поджупана г. дра Мојсија Стојкова и добровољним одзивом родољубивих српских и буњевачких интелигената та нада непокорних Мађара чиновника отишла је у „луфт“. Као што нам јављају, сад је попуњено и звање жупанијског главног одветника, кога се звања примио досадашњи угледни адвокат жабаљски г. др. Сима *Тапавица*. Знајући г. дра Тапавицу као Србина и човека у сваком погледу на свом месту, уверени смо, да ће он својој новој дужности потпуно одговорити.

— † **Никола пл. Рогулић.** У претпрошлом броју донели смо песму у помен српском резервном поручнику Николи пл. *Рогулићу*. Млади покојник је родом из Иригa, из старе, отмене куће Рогулића, у којој је однегован за одушевљена Србина. И кад је дошла прилика, он је ступио у редове јуначке добровољачке редове те се борио у Добруџи и на Мурману. Био је један од врло вредних омладинаца у Иригу и један од утемељача српског певачког друштва „Змаја“ и српског Сокола у Иригу, те тајник Српске Читаонице и као такав је вредно радио на том, да се у Иригу оснује Српски Дом, који би све српске установе у Иригу скупио у себе. Неко време је био и началник у Иригу, све до почетка рата, и као такав много се бринуо за српску школу. О погребу Николину опростио се с њим пред црквом адвокат иришки г. др. Душан *Орешковић* у име Српске Читаонице, Српског певачког Друштва „Змаја“, Српског Сокола и у име његових школских другова. Пред српском школом опростио се са покојником учитељ г. Љубомир *Чешљар*. На гробу, у име добровољаца, опростио се с њим добровољац Гавра *Газимировић*. Успомена на пок. Николу остаће у српском народу и то нека буде утеха његовој ојађеној мајци и јединој му сестри Олги, а Николи нека је лака српска земља!

— **Месо у варошким касапницама.** У новосадским варошким касапницама на Рибљој пијаци и у старој мађарској гимназији продаје се месо по 26 К кг., а сало и сланина по 28 К кг. Варошка управа позива потрошаче, да купују то месо, иначе ће те касапнице затворити.

— **Карте за вожњу на учитељски конгрес у Београду.** Многи учитељи-це из Војводине и др. крајева преко Саве и Дунава обраћају се *појединачно* Глав. Одбору Учитељ. Удружења у Београду и траже карте да могу доћи на конгрес. Сви такви извештавају се да им се молбе *неће* уважити, јер ће се карте слати само *учитељским организацијама*, те ће их оне давати члановима, који се својим организацијама буду јавиле. С тога сви нека се јаве својим учитељским организацијама, код којих су чланови, те да оне траже карте одједном за све. Нечланови не могу се користити повластицама. Задњи рок *до 30. јуна* о. г. — Управа Учитељ. Удружења у Београду.

— **Српско-француски сватови.** Један млад Француз, г. Анри Велие (Velnet), доктор ветерине, венчао се 14. о. м. у Ст. Паланци са гђцом Јулкицом *Петровићевом*, асп. фармације. За Ст. Паланку беху ови српско-француски сватови један врло мио догађај и многи су срдачно честитали младом брачном пару.

— **Верење.** Г. Ђорђе *Продановић*, велетрговац у Новом Саду, верио се са гђцом Драгицом *Скерловом* у Љубљани. Срдачно честитамо младим вереницима.

— **Опиум** филм шлагер од 24. јуна у *Јелисавета Биоскопу*. 606 2—3

— **Мед. Др. Милош Бесаровић** ординира преко лета у Карлсбаду, Стара Лука (Alte Wiese) кућа „Леопард“. 594 2—3

— **Ст. Станојевић**, проф. универзитета: *Историја Срба, Хрвата и Словенаца*. Цена 10·— динара. Издавачка књижара „Напредак“ Београд. 596 2—3

— **Dr. Ранко Ковјанић**, лекар, ординира за болести стомака и жучних органа у *Врњачкој бањи*. 522 5—5

Срби Брчани за јунака-мученика.

— Свечани пренос костију Добре М. Јовановића. —

Недавно смо јавили, како су Срби у Брчком (у Босни) свечано сахранили земне остатке нашега новосадскога детета, свршеног правника пок. Доброслава М. *Јовановића*, јуначнога сина нашега пријатеља и суграђанина г. проф. Милана А. Јовановића. Покојни Добра се г. 1914. са својим комитским друговима борио у битци на Крупњу против силне аустро-мађарске ордије и ту је, рањен, не могући даље, пао у канџе свирепога непријатеља, који је Добру на управо зверски начин лишио млађанога живота.

Из једног приватнога писма дознајемо сада, да су Срби у Брчком извршили врло леп чин пијетета према сени јуначнога сина Новога Сада и та пажња је дубоко тронула све нас Србе Новосађане, који знасмо пок. Добру.

Заузимањем начеоника брчанског среза, ученика српске вел. гимназије новосадске, образовао се у Брчком одбор Срба, који је преузео ископавање и свечану сахрану Добрина пепела. Тај дан беше за цело Брчко велика, али тужна свечаност: Срби Брчани, који су као и сва наша племенита браћа Срби у Херцег-Босни, претрпели страшна мучења под крвавом тиранијом аустро-мађарске господе са сарајевске мусале, — одавали су тај дан почаст успомени једнога Србина Војвођанина, који је храбро умро за Србију.

Цело Брчко слегло се око места, где су Добру џелати бацили у јаму украј пута; сви су дошли, да одају последњу почаст јунаку-мученику Добри Јовановићу. Кад су земни остаци ископани, стављени су у леп металан сандук, који Срби Брчани купише својим прилозима, те су онда сандук дигли на рамена најугледнији грађани и обнели Добрин пепео по целом Брчком. При опелу и тужном спроводу чинодејствовало је десет српских свештеника, а после су земни остатци нашега Добре спуштени у нов гроб, који је ископан баш на месту, на ком је Добра претрпео мученичку смрт.

Ту на том месту, међу браћом рођеном, а у земљи напаћене али слободне наше Босне, вечни санак ће да снива један Србин јунак, који умре за Србију, а

„нити писну, нити зуби шкрину...“

већ помињући Бога истинога даде свој млађани живот за Србију.

Ту на том месту, где почива Добра Јовановић, подићи ће родољубиви Срби Брчани Добри лец споменик, који ће далеким покољењима у Брчком и путнику казивати, како се један јуначан син Новога Сада и равне Бачке као комитски ирој јуначки борио и мученички умро за Србију.

Браћо Брчани! Хвала вам на добром, српском делу, а Ти, Добро, мирно почивај на грудима ослобођене наше миле Босне!

Телеграми.

(Пресбиро, Нови Сад).

Преговори с Красином.

Рим, 21. јуна. Како листови јављају, италијанска влада је склона да ступи у директне преговоре са Красином, руским делегатом.

Пољаци моле мир.

— Руска офанзива на Дњепру. —

Берлин, 21. јуна. Према радиограму из Науена, пољска влада понудила је совјетској Русији *мир*. Руска влада није на ову понуду још одговорила, али је међутим наредила *офанзиву на Дњепру*.

Нова влада у Италији.

Рим 21. јуна. Ђолитијева влада преузела је већ све послове. Ђолити спрема енергичне кораке против страјкача у разним крајевима Италије.

Беч, 21. јуна. Берлинска штампа је с великом радошћу примила долазак Ђолитијеве владе.

Борбе у Турској.

Цариград, 21. јуна. Борбе турских национјоналиста настављају се на обалама Црнога Мора.

Оставка португалске владе.

Лисабон, 21. јуна. Португалска влада поднела је оставку.

Уведена у држави С. Х. С. фабрика „Парфимерија“ тражи капиталисте по могућности са просторијама као ортака одмах. Понуде под шифром „Dorlé“ на управу овога листа.
603 1—2

Руско слатко свеже зготовљено
продаје се у Новом Саду у трговини
Стефановића и Ватнера.
570 2—5

Дражба.

Дана 23. јуна 1920. у 11 сати пре подне ће се у Новом Саду више

луксусних и теретних автомобила

као и американски

канцеларијски намештаји

јавно продавати. Поближи обавештај даје **адвокат др. Михаило Ендреци**, Нови Сад, Железничарска (Петефијева) ул. 11. 620 3-4

Објава.

Обласна Делегација Дирекције Плена у Новом Саду, на дан *26. јуна* т. г. на дунавској обали код дрвеног моста у Петроварадину, продаваће јавном лицитацијом:

501 ком. чамових греда разне димензије,
17 „ „ стубова „ „
28 „ цуг штангли гвоздених,
1 трегер гвоздени,
14 ком. железничкух шина.

Из канцеларије Обл. Делегације Дирек. Плена бр. 2323. 1—1

Објава.

Моју **земљу** у Жабљу, 10 к. јутара, а у Гардиновци 18½ к. јутара продајем на вечито. По грунтовници сва земља спада у прву класу. Ко је жели купити, нека ми се јави.

У *Жабљу*, 4/17. јуна 1920.

627 1-1 **Милош М. Папић**, прота жабаљски.

Приватни детективски и информациони

БИРО „БАЛКАН“

у Новом Саду, Јеврејска ул. бр. 6.

отвара се. Биро прима у свако доба, дању и ноћу, све криминалне, друштвене и кућевне авантире **под највећом** дискрецијом. Све информације врши тачно и брзо. Сиротињи, која донесе од полиције уверење, да је сирота, у пола цене свршава посао. — С поштовањем:

Детективско-информациони биро „Балкан“.

607 2—4

Потребан ми је

НАСТОЈНИК

жењен са неколико одраслих чланова за пољско имање. Првенство имају они, који су били на добро уређеним имањима и имају добре сведоџбе. Обратити се

Мити Ст. Станисављевићу

апотекару, варош Пожаревац.

632 1—3

КОЖЕ!

Обућари, опанчари, сарачи, папучарима стоји у корист, кад своју потребу у све врсте коже и ситнарија, за које смо цене попустили, код нас набављају. — Осведочите се, јер они мајстори, који су уједно и трговци — **стално код нас купују**, јер су видели од дана до дана свој напредак.

РАЈЦЕР и КРИСХАБЕР

КОЖАРСКА РАДЊА, Нови Сад, ФУТОШКА УЛ. БР. 31.

597 2—10

Најславније ремек дело филмске уметности

634 1—2

Мадам Дибари

приказиваће се истовремено у „Аполу“ и „Јелисавети“ 28., 29. и 30. јуна.

Инжињерски капетан I. класе Божидар М. Драгојловић — командир 2. чете 3. жељез. саобраћајног батаљона у Суботици — извештава своју родбину, пријатеље и другове, да је се 12. јуна т. г. верио са г-ђицом **Данилком Ж. Срећковом** из Чуруга (Бачка). 633 1—1

УГЉА

дрвеног може се добити код **Г. Шашића, Н. Сад**, Телечкова улица бр. 26. 543 5—10

Један ваГон **калајисано посуђе** по фабричној цени, **један и по вагон разне гвожђарске робе** и **2 вагона брусева** (тоцила) рогатачких добија се по најјефтинијој цени код **Јулије Кусли**, гвожђара, **Н. Сад**, Темеринска ул. бр. 8. 635 1—10

Вршаћа машина

8 коњских снага, самоходна, у добром стању, због другог предузећа **продаје се**. Цена 18.000 динара. Обратити се на радионицу **Билицког, Ада** (Бачка). 548 4—4

Брзо се може добити код

С. Лебла, Паланка

I-а машинско уље, машине за жетву, повезе за снопље, Кормик-повезе, саставни делови старог система, грабље за сено, дворановици и т. д. 563 3—4

Џакова сваке врсте, пољава, кудељна канапа сваке дебљине, канапе за везивање винограда и снопова, пређе, све рибарске артиклове, покровце, штофова за паковање, папирна канапа, канапа за везивање џакова, набављају се најјефтиније код

Аврама Шифа — Нови Сад

позајмљивач џакова и пољава.

Футошка ул. 26. — — Телефон 403.

451 8—30

МОДЕРНИ НАМЕШТАЈ.

Највећи избор

спаваћих соба, трпезарија, девојачких соба, канцеларијских намештаја и т. д.

Продаја на мало и велико код фабричког стоваришта собног намештаја

БРАУН И ДРУГ

581 2—5 **БЕОГРАД, Васина ул. 2.**

Угљене киселине **МОЖЕ СЕ ОДМАХ ДОБИТИ КОД**

Лудвига Седлачека, — Нови Сад

546 **Футошка ул. 130.** 4—10

Кошница америчких са пчелама, 20 комада, продајем. **М. М. Пејић**, Госпођинци (Бачка). 628 1—2

Једна добро одржана **ручна каса** **на продају.** Обратити се адм. „Заставе“. 582 3—3

Домаћицу са добрим сведоџбама и примерним владањем, тражи млад човек, удовац без деце. **Адреса у Управи листа.** 574 2—3

На продају годишње ђубре од 14 коња за гојење земље. **Светислав Пешић**, шпедитер, Св. Стевана ул. бр. 5. Н. Сад. 605 2—2

500 ПОСТЕЉСКИХ ГАРНИТУРА

из Румбурга **стигло** (састоје се из 2 постељска покривача и 1 столњака), као и други мануфактурни артиклови могу се добити по **најјефтинијим дневним ценама** код фирме

Јаковљевић, Кеслер и Холик, — Нови Сад,

602 **(поред главне поште).** 2—3

НОВО! НОВО!

Јављамо свима љубитељима **ужичке „Клековаче“,**

да смо преузели продају за Нови Сад и околину

ОД ФИРМЕ ПЕТАР М. БЈЕЛИЦА, АРИЉЕ.

ЦЕНЕ СУ ПАЛЕ

лимуну, лики и сумпор-цвету.

Присјела нам је већа количина ледена квасца „Salalkali“.

Велетрговина Браћа Продановићи, Нови Сад, Дунавска 22. Телефон 133.

489 6—15

Управник: Јаша Томић. Штампарија Натошевић, Нови Сад, Богданска улица број 3. Одговорни уредник: Јанко Перић.